

Sygn. akt IV KK 60/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Szewczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Grzegorzczak

SSN Jacek Sobczak

Protokolant Danuta Bratkrajc

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 kpk

w sprawie **M. B.**

skazanej z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 286 § 1 kk i art. 270 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2
kk i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 23 marca 2016 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanej

od wyroku Sądu Rejonowego w B.

z dnia 9 listopada 2015 r.,

**uchyla wyrok w zaskarżonej części i sprawę przekazuje
Sądowi Rejonowemu w B.u do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Prokurator Rejonowy w B. oskarżył M. B. o to, że:

- I. w dniu 5 lipca 2013 r. w B. w zamiarze, aby J. P. dokonał czynu zabronionego, swoim zachowaniem ułatwiła jego popełnienie w ten sposób, że podrobiła w celu użycia za autentyczne zaświadczenie o zatrudnieniu i

dochodach w firmie A. wypisując je na nazwisko wymienionej osoby, a który to następnie dokument J. P. w dniu 8 lipca 2013 r. przedłożył jako autentyczny przy zawarciu umowy pożyczki gotówkowej ze S. Sp. z o.o., tj. o przestępstwo z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.;

- II. w dniu 26 lipca 2013 r. w B., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wspólnie i w porozumieniu z B. G. i przedstawicielem S. Sp. z o.o. A. M., poprzez wprowadzenie w błąd co do zamiaru wywiązania się z warunków zawartej umowy pożyczki oraz przedłożenie nierzetelnego, pisemnego zaświadczenia o zatrudnieniu i zarobkach w firmie A. na nazwisko B. G., doprowadziła S. spółka z o.o. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 1500 zł, tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.;
- III. w dniu 19 sierpnia 2013 r. w B., w zamiarze aby M. D. i A. M. dokonały czynu zabronionego, swoim zachowaniem ułatwiła im jego popełnienie w ten sposób, że podrobiła w celu użycia za autentyczne zaświadczenie o zatrudnieniu i dochodach w firmie A., na nazwisko D. M., następnie w dniu 23 sierpnia 2013 r. M. D. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, posłużyła się wyżej wymienionym dokumentem do zawarcia umowy pożyczki, wprowadzając S. Sp. z o.o. w błąd co do faktu swojego zatrudnienia i wysokości osiągniętych dochodów oraz możliwości wywiązania się z przyjętego na siebie zobowiązania spłaty rat, czym doprowadziła S. sp. z o.o. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 1500 zł, tj. o przestępstwo z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k.;
- IV. w dniu 19 sierpnia 2013 r. w B. w zamiarze aby A. B. dokonała czynu zabronionego, swoim zachowaniem ułatwiła jego popełnienie w ten sposób, że podrobiła w celu użycia za autentyczne zaświadczenie o zatrudnieniu i dochodach w firmie A. podpisując je na nazwisko wymienionej osoby, a który to następnie dokument A. B. w dniu 22 sierpnia 2013 r. przedłożyła jako autentyczny przy zawarciu umowy pożyczki gotówkowej ze S. Sp. z o.o., tj. o przestępstwo z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k.;
- V. w dniu 28 sierpnia 2013 r. w B. w zamiarze aby T. N. i A. M. dokonali czynu

zabronionego, swoim zachowaniem ułatwiła im jego popełnienie w ten sposób, że podrobiła w celu użycia za autentyczne zaświadczenie o zatrudnieniu i dochodach w firmie A. wypisując je na nazwisko N. T., a następnie w dniu 30 sierpnia 2013 r. T. N. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, posłużył się wyżej wymienionym dokumentem do zawarcia umowy pożyczki, wprowadzając S. Sp. z o.o. w błąd co do faktu swojego zatrudnienia i wysokości osiąganych dochodów oraz możliwości wywiązania się z przyjętego na siebie zobowiązania spłaty rat, doprowadzając S. Sp. z o.o. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 1300 zł, tj. o przestępstwo z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k.;

- VI. w dniu 10 września 2013 r. w B. w zamiarze aby B. D. i A. M. dokonały czynu zabronionego, swoim zachowaniem ułatwiła im jego popełnienie w ten sposób, że podrobiła w celu użycia za autentyczne zaświadczenie o zatrudnieniu i dochodach w firmie A. wypisując je na nazwisko B. D., następnie w dniu 14 września 2013 r. B. D. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, posłużyła się wyżej wymienionym dokumentem przy zawarciu umowy pożyczki, wprowadzając S. Sp. z o.o. w błąd co do faktu swojego zatrudnienia i wysokości osiąganych dochodów oraz możliwości wywiązania się z przyjętego na siebie zobowiązania spłaty rat, doprowadzając S. Sp. z o.o. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 1200 zł, tj. o przestępstwo z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k.;
- VII. w dniu 25 września 2013 r. w B. w zamiarze aby S. F. dokonał czynu zabronionego, swoim zachowaniem ułatwiła jego popełnienie w ten sposób, że podrobiła w celu użycia za autentyczne zaświadczenie o zatrudnieniu i dochodach w firmie A. wypisując je na nazwisko wymienionej osoby, a który to następnie dokument S. F. w dniu 27 września 2013 r. przedłożył jako autentyczny przy zawarciu umowy pożyczki gotówkowej ze S. Sp. z o.o., tj. o przestępstwo z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k.;
- VIII. w dniu 4 października 2013 r. w B. w zamiarze aby A. H. dokonała czynu zabronionego, swoim zachowaniem ułatwiła jego popełnienie w ten sposób,

że podrobiła w celu użycia za autentyczne zaświadczenie o zatrudnieniu i dochodach w firmie M. Sp. z o.o., wypisując je na nazwisko wymienionej osoby, a który to następnie dokument A. H. w dniu 17 października 2013 r. przedłożyła jako autentyczny przy zawarciu umowy pożyczki gotówkowej ze S. Sp. z o.o., tj. o przestępstwo z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k.;

IX. w dniu 15 listopada 2013 r. w B. w zamiarze aby S. K. i A. M. dokonali czynu zabronionego, swoim zachowaniem ułatwiła im jego popełnienie w ten sposób, że podrobiła w celu użycia za autentyczne zaświadczenie o zatrudnieniu i dochodach w firmie A., wypisując je na nazwisko K. S., a następnie S. K. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, posłużył się wyżej wymienionym dokumentem przy zawarciu umowy pożyczki, wprowadzając S. Sp. z o.o. w błąd co do faktu, swojego zatrudnienia i wysokości osiąganych dochodów oraz możliwości wywiązania się z przyjętego na siebie zobowiązania spłaty rat, doprowadzając S. Sp. z o.o. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 1000 zł, tj. o przestępstwo z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1. k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.;

X. w dniu 20 grudnia 2013 r. w B. w zamiarze aby M. Z. dokonała czynu zabronionego, swoim zachowaniem ułatwiła jego popełnienie w ten sposób, że podrobiła w celu użycia za autentyczne zaświadczenie o zatrudnieniu i dochodach w firmie P. Sp. z o.o., wypisując je na nazwisko wymienionej osoby, a który to następnie dokument M. Z. w dniu 20 grudnia 2013 r. przedłożyła jako autentyczny przy zawarciu umowy pożyczki gotówkowej ze S. Sp. z o.o., tj. o przestępstwo z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k.

Przedmiotowym aktem oskarżenia zostało objętych także 10 innych osób.

Wyrokiem z dnia 9 listopada 2015 r., Sąd Rejonowy w B. uznał oskarżoną M.

B. za winną:

- I. popełnienia czynów opisanych w pkt I, IV, VII, VIII i X przyjmując, iż stanowią ciąg przestępstw z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. i za to na mocy art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 19 § 1 k.k. i art. 91 § 1 k.k. skazał ją na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności;

- II. popełnienia czynów opisanych w II, III, V, VI i IX przyjmując, że stanowią ciąg przestępstw z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. oraz z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. za to na mocy art. 286 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 3 k.k. i w zw. z art. 91 § 1 k.k. skazał ją na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;
- III. na mocy art. 91 § 2 k.k. wymierzył oskarżonej karę łączną roku i 4 miesięcy pozbawienia;
- IV. na mocy art. 624 § 1 k.p.k. i art. 17 ustawy o opłatach w sprawach karnych zwolnił oskarżoną od obowiązku ponoszenia kosztów postępowania obciążając nimi Skarb Państwa.

Orzeczenie to nie zostało zaskarżone przez strony i uprawomocniło się w dniu 22 grudnia 2015 r.

Od powyższego wyroku kasację na korzyść skazanej M. B. wniósł Prokurator Generalny zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 387 § 2 i 3 k.p.k., polegające na uwzględnieniu wniosku oskarżonej o skazanie jej bez przeprowadzenia postępowania dowodowego i wydaniu wyroku skazującego odbiegającego od treści wniosku, co w konsekwencji doprowadziło także do rażącego naruszenia prawa karnego materialnego, tj. art. 86 § 1 k.k. bowiem kara łączna została orzeczona w wymiarze roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności, to jest w wymiarze przekraczającym sumę podlegających łączeniu kar orzeczonych za poszczególne przestępstwa, która wynosiła rok i 3 miesiące pozbawienia wolności. W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna.

Sąd rozstrzygając w przedmiocie złożonego w trybie art. 387 k.p.k. wniosku oskarżonego o wydanie wyroku skazującego i wymierzenie mu określonej kary lub środka karnego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, związany jest treścią tego wniosku, co nie oznacza obowiązku jego uwzględnienia. Sąd zobowiązany jest bowiem sprawdzić zaistnienie wszystkich warunków

dopuszczalności tego rodzaju dobrowolnego poddania się odpowiedzialności karnej, które tenże przepis w § 1 i § 2 określa. W sytuacji zaś dostrzeżenia jakichkolwiek wad propozycji oskarżonego, powinnością Sądu jest uzależnienie uwzględnienia wniosku od dokonania w nim stosownej zmiany (art. 387 § 3 k.p.k.). Sąd rozpoznający sprawę w związku z wnioskiem złożonym w trybie przewidzianym w art. 387 § 1 k.p.k. nie ma możliwości samodzielnego modyfikowania zakresu odpowiedzialności karnej oskarżonego bez podjęcia działań przewidzianych w art. 387 § 3 k.p.k. i doprowadzenia do zmian we wniosku zaakceptowanych przez podmioty wymienione w § 2 tego przepisu. Możliwość uzależnienia przez sąd uwzględnienia złożonego w trybie § 1 art. 387 k.p.k. wniosku od dokonania w nim wskazanej przez siebie zmiany oznacza także konieczność zwrócenia wnioskodawcy przez sąd uwagi, że jego propozycja nie spełnia wszystkich wymogów prawa. Zaś ewentualne ujawnienie się braku warunków do uwzględnienia wniosku w całości w dotychczasowej postaci i niemożność dokonania stosownego uzgodnienia, prowadzi w konsekwencji do rozpoznawania sprawy na zasadach ogólnych.

Jak wynika z protokołu rozprawy z dnia 2 listopada 2015 r. oskarżona M. B. przyznała się do większości zarzucanych jej czynów i pouczona o treści art. 387 k.p.k. wniosła o wymierzenie kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, ewentualnie „niewysokiej” grzywny, gdyż „pracuje dorywczo i samotnie wychowuje dwójkę dzieci w wieku 6 i 9 lat”.

Prokurator wniósł o:

1. modyfikację kwalifikacji czynu z pkt III, V i VI w postaci uzupełnienia o art. 11 § 2 k.k. oraz potraktowanie czynów z pkt I, IV, VII, VIII i X jako ciągu przestępstw i wymierzenie za te czyny jednej kary 5 miesięcy pozbawienia wolności,
2. wymierzenie za czyn z pkt II kary 6 miesięcy,
3. potraktowanie czynów z pkt III, V, VI i IX jako ciągu przestępstw i wymierzenie jednej kary 10 miesięcy pozbawienia wolności,
4. wymierzenie kary łącznej roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby.

Oskarżona M. B. wyraziła zgodę na zaproponowaną przez prokuratora modyfikację.

Tymczasem Sąd Rejonowy, uwzględniając na mocy art. 387 § 2 i 4 k.p.k. wniosek oskarżonej, wydał wyrok wobec M. B. uznający ją za winną:

- I. popełnienia czynów opisanych w pkt I, IV, VII, VIII i X przyjmując, iż stanowią ciąg przestępstw z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. i za to na mocy art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 19 § 1 k.k. i art. 91 § 1 k.k. skazał ją na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności;
- II. popełnienia czynów opisanych w pkt II, III, V, VI i IX przyjmując, że stanowią ciąg przestępstw z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. oraz z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. za to na mocy art. 286 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 3 k.k. i w zw. z art. 91 § 1 k.k. skazał ją na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;
- III. na mocy art. 91 § 2 k.k. wymierzył oskarżonej M. B. łączną karę roku i 4 miesięcy pozbawienia;

które to rozstrzygnięcie odbiegało od zaakceptowanego przez prokuratora wniosku oskarżonej złożonego w toku rozprawy w dniu 2 listopada 2015 r.

Wykraczając poza zakres zaakceptowanego przez uprawnionych uczestników postępowania wniosku o dobrowolne poddanie się odpowiedzialności karnej, Sąd Rejonowy rażąco naruszył wskazane w skardze kasacyjnej przepisy prawa procesowego, tj. art. 387 § 2 i § 3 k.p.k. Uchybienie to miało przy tym oczywisty i istotny wpływ na treść zapadłego orzeczenia.

Wyrok Sądu Rejonowego z dnia 9 listopada 2015 r. nie może się ostać także z tej przyczyny, że zapadł z rażącym naruszeniem art. 86 § 1 k.k., co miało istotny wpływ na jego treść.

Zgodnie z powołanym przepisem sąd wymierza karę łączną pozbawienia wolności w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając jednak 20 lat pozbawienia wolności.

Mając na uwadze, że wyrokiem z dnia 9 listopada 2015 r. Sąd Rejonowy orzekł w stosunku do M. B. za przestępstwa z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. oraz z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 §

2 k.k., jak też z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. odpowiednio kary 5 miesięcy i 10 miesięcy pozbawienia wolności, zatem wymierzona oskarżonej kara łączna pozbawienia wolności nie mogła być niższa niż 10 miesięcy i wyższa niż rok i 3 miesiące.

Trafnie więc skarżący Prokurator Generalny podnosi, że Sąd Rejonowy wymierzając oskarżonej karę łączną roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności, orzekł ją z przekroczeniem górnej granicy zakreślonej art. 86 § 1 k.k. Postępując w ten sposób Sąd dopuścił się rażącej obrazy powołanego przepisu, która miała istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia.

Z powyższych powodów Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego z dnia 9 listopada 2015 r. i sprawę przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy koniecznym będzie uniknięcie uchybień będących podstawą uwzględnienia kasacji.

kc